

Sivistysvaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

HE 241/2020 vp

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene esittää, että osana soteuudistusta ammattikorkeakoulujen sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden harjoitteluista tehdään ammattikorkeakouluille maksuttomia samaan tapaan kuin yliopistojen ja ammatillisen koulutuksen sosiaali- ja terveysalan koulutuksissa. Harjoittelumaksujen poistoa koskeva muutos oli osa viime vaalikaudella valmisteltua, mutta käsittelemättä jäänyttä sote-järjestämislakia. Valitettavasti esitys harjoittelumaksuista luopumiseksi ei sisälly nyt lausunnolla olevaan sote-lakipakettiin.

Sote- ja maakuntauudistus mahdollistaa harjoittelukäytäntöjen uudistamisen. Tälle on tarvetta, koska maksut kuormittavat ammattikorkeakoulujen taloutta ja maksujen perimisestä huolimatta harjoittelupaikkojen järjestämisessä on ollut ongelmia. Harjoittelupaikkojen lisäämisen tarve on kasvamassa, koska ammattikorkeakoulujen sosiaali- ja terveysalan opiskelijamääriä ollaan kasvattamassa työvoimatarpeeseen vastaamiseksi. Tämäkin korostaa tarvetta nykytilan muuttamiseen.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuun kokoaminen mahdollistaa sote-maakuntien ja ammattikorkeakoulujen välisen yhteistyön tiivistämisen harjoittelujen suunnittelussa ja toteuttamisessa laadukkaalla tavalla. Maksuista luopuminen mahdollistaa ammattikorkeakoulujen opetushenkilöstön nykyistä vahvemman ohjauspanoksen työpaikoilla. Tämän yhteistyön tulee kattaa myös mahdolliset yksityiset palveluntuottajat.

Sosiaali- ja terveysministeriö selvitti keväällä 2018 ammattikorkeakouluopiskelijoiden harjoittelujen järjestämistä. Selvityksen mukaan vuonna 2017 ammattikorkeakoulujen ja sote-toimintayksiköiden välillä oli yli 13 700 harjoittelusopimusta, joista 70 prosentissa ammattikorkeakoulu maksoi harjoittelukorvausta toimintayksikölle. Sosiaali- ja terveysalalla ei siis ole yhtenäistä käytäntöä harjoittelukorvausten perinnän osalta.

Selvityksen mukaan harjoittelumaksuihin meni vuonna 2017 yhteensä 8,3 miljoonaa euroa, mikä vastaa yli prosenttia ammattikorkeakoulujen valtionrahoituksesta. Harjoitteluista perittävät maksut ovat pois ammattikorkeakoulujen tarjoamasta opetuksesta ja ohjauksesta. Keväällä 2020 tehdyissä ammattikorkeakoulujen uusissa tulossopimuksissa sosiaali- ja terveysalan tutkintotavoitteet nousivat yli 20 prosentti. Tämä aiheuttaa ammattikorkeakouluille taloudellisia paineita, joita maksuista luopuminen helpottaisi.

Ammatillisen koulutuksen (sosiaali- ja terveysalan perustutkinto, lähihoitaja) osalta harjoitteluista (koulutussopimus) perittävät maksut on kielletty lainsäädännöllä. Yliopistojen lääkärikoulutuksen harjoitteluista on säädetty STM:n valmistelemissa lainsäädännössä.

Arene muistuttaa, että harjoittelut ovat pakollinen osa ammattipätevyyden hankkimista. Samalla se tarjoaa työnantajille mahdollisuuden hyvien opiskelijoiden rekrytoimiseen. Opiskelijat ovat työyhteisölle voimavara.

Suomessa on 20 ammattikorkeakoulua, jotka kouluttavat sosiaali- ja terveysalan ammattilaisia. Tutkinnon suorittajia on vuosittain noin 10 000. Sote-maakunnalla on järjestämisvastuunsa toteuttamiseksi oltava toiminnan edellyttämä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöstö sekä muu henkilöstö. Suuri osa tästä henkilöstöstä koulutetaan ammattikorkeakouluissa, jotka on nähtävä sote-maakuntien strategisina kumppaneina.

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry

Mervi Vidgrén
puheenjohtaja

Petri Lempinen
toiminnanjohtaja